

Posudek oponentky k DP práci Zdeňky Urbanové: Žena ve výtvarném umění

Studentka si vybrala téma, které je již v odborné literatuře hojně zastoupeno a hojně zpracováno, ani na poli výtvarné výchovy není novinkou. Přesto je to téma, kterému nebývá ještě úplně zvykem v hodinách výtvarné výchovy (a školy obecně) se věnovat. Je to téma, které vyvolává řadu polemik a diskuzí, téma, které se dotýká citlivých míst, našich postojů a vztahů a není lehké se s ním učitelsky popasovat. Z těchto důvodů je vybrané téma nelehkou výzvou.

Autorka si v práci klade za cíl zmapovat, zda studenti při vnímání uměleckého díla uplatňují genderové stereotypy. Už dopředu můžeme odpovědět na tuto otázku kladně, tento fakt je znám již poměrně dlouho a autorka tuto odpověď nachází i v odborné literatuře, o kterou se opírá (Pachmanová, 2002; Grosenicková, 2004; Fulková 2003 - 2004). K vypracování práce, která by byla inovativní v pohledu na genderové téma, na feminismus a otázky identity, by bylo vhodné pracovat s mnohem větším počtem odborné literatury. Prameny, se kterými autorka pracuje, jsou sice relevantní, ale především přehledové. Sama autorka tento aspekt zmiňuje v samotném úvodu své práce a staví se k němu kriticky (str. 13), ale ve skutečnosti se jí nepodařilo se tomuto „přehledovému“ pojetí, v teoretické části práce, vyhnout. První kapitola je vlastně přehledem vybraných děl. Bohužel ale autorka nikde v textu nevysvětluje, podle jakého klíče díla, autory a autorky vybírá. Klíč se dá tušit z názvů kapitol, ale autorka neříká, jak k němu přišla, kde se tyto koncepty v jejím uvažování o tématu vynořily a proč?

Ve druhé kapitole své práce autorka popisuje kvalitativně pojatou sondu do žákovského vnímání uměleckého díla a snaží se v něm odhalit genderové stereotypy. Zpracování sondy je velmi poctivé a autorské a je cenné zejména tím, že skutečně vychází z praxe výtvarné výchovy (dotazníkové šetření) a zase se k ní navrácí (výuka na gymnáziu). Autorka přehledně strukturuje zjištěná data a hojně cituje a pracuje s konkrétními případy. Přesto mám k výzkumné části metodologickou výtku: výběr děl v první kapitole z nějakého důvodu neodpovídá dílům představovaným v dotazníku pro žáky (pouze 1 dílo je jak v teoretické kapitole, tak v dotazníku – Rosler, M.: Bringing the War Home – House Beautiful, 1967 - 1972).

Poslední část práce tvoří série fotografií na téma nesmrtelnost. Studentka zde reflektuje „fyzické prolínání“ mezi ženami jednoho rodu (prababičkou/matkou, babičkou/dcerou/matkou, vnučkou/dcerou/matkou a pravnučkou/vnučkou/dcerou). Vzhledem k obtížnosti teoretických kontextů, které vyžadují více času a možná i jiné zadání práce, je možná škoda, že autorka nepostavila celou svou práci na její autorské výtvarné činnosti, na jejích konceptech a ty pak nepřenesla do ostatních částí práce – teorie, výzkumu, výuky. Práce by tak byla konzistentní a ucelená.

Předpokládám, že během obhajoby bude studentka reagovat na mé dotazy a výtky z posudku, proto neformuluji tradičně tři otázky. Chci ale autorku požádat, aby si **k obhajobě prostudovala dvě diplomové práce: Hana Hillerová (2000), Hana Vidrmanová (2005), a aby svou práci s těmito dvěma porovнала a našla nějaké zajímavé konceptuální vazby a prezentovala je při obhajobě.**

Práci považuji za velmi poctivě a s nasazením vypracovanou, kvalitní v grafické úpravě, v jazykové formě i v obrazové dokumentaci.

Návrh klasifikace: velmi dobře

V Praze dne 5. 5. 2011
Mgr. Lucie Hajdušková, Ph.D.